

Leaning on the *Shulchan*

In one of your Ask the Rabbi columns, you discussed the issue of leaning while receiving an *aliya*. I think you overlooked a very important problem, as there is a definite prohibition to receive benefit from the *shulchan*, which is a *tashmish kedusha*.

4. שו"ת יביע אומר חלק ז אורח חיים סי' כו

נשאלתי אודות מה שנהגו להשתמש בפרוכת של ארון הקודש לצורך חופת התנים, או לכיסוי הדפנות של הסוכה מבפנים לנוי, האם אין איסור בדבר משום מעלין בקדש ואין מורדין?

... וכן כתב השדי חמד ... בשם גאוני ירושלים ... ושכן המנהג בירושלים להשתמש בפרוכת שעל ארון הקודש, לתלותה בדפנות הסוכה, וליתנה על כסא אליהו הנביא בברית המילה והסנדק יושב עליה, וגם לפרוס אותה לחופת התנים, משום שלב בית דין מתנה עליהם. וקיימא לן מנהג מבטל הלכה, וכל שכן כשיש טעם לשבח ליישב המנהג. עד כאן תוכן דבריו. ומסקנא דדינא שיש להתיר בכל האמור.

5. משנה ברורה סי' קמא ס"ק ד

אלא אם כן הוא בעל בשר – והוא הדין חולה או זקן הרבה, שקשה לו עמידה בלי סמיכה. אך יזהר שיסמוך קצת ולא יסמוך כל כך עד שאם ינטל אותו דבר, יפול; ואם אי אפשר לו לסמוך כי אם בענין זה והוא צריך סעד לתומכו, מותר גם בזה, אך לא ישען על המפה שעל השלחן שתשמיש קדושה הוא אלא על השלחן עצמו:

1. גמרא, מגילה דף כו עמ' ב

אמר רבא: מריש הוה אמינא האי כורסאי [רש"י – בימה של עץ] תשמיש דתשמיש הוא, ושרי. כיון דחזינא דמותבי עלויה ספר תורה, אמינא: תשמיש קדושה הוא, ואסור.

2. בית יוסף אורח חיים סי' קנד

וכתב המרדכי בפרק הנזכר (סי' תתכ): אי אתני, הכל לפי תנאו. וכן משמע בירושלמי (מגילה פ"ד ה"א). וצריך להתנות בזמן הזה על כורסאי שהוא תשמיש לספר תורה, שאם לא כן, אסור להשען עליו להנאתו, ואפילו ספרים אסור להניח עליו, כדמשמע הכא גוללין תורה במטפחת ספר אבל לא ספר במטפחת תורה. ויש למצוא קצת היתר לכורסאי בזמן הזה, שאין רגילין לתת עליו ספר תורה בלא מטפחת והוי תשמיש דתשמיש. מיהו משום מטפחת עצמה יש למנוע אם לא יתנה

3. שולחן ערוך ורמ"א אורח חיים סי' קנד סעי' ח

הארון וכל מה שעושים לספר תורה, מועיל בו תנאי להשתמש בו שאר תשמיש, אפילו דחול. הנה: ונהגו ליהנות בכמה הנאות מדברי קדושה, כגון: מטפחת של ספרים ושלחן שבכית הכנסת ומעילים של ספר תורה; וכתבו הטעם משום דכיון שנהגו כן, ואי אפשר ליזהר, לב בית דין מתנה עליהם מעיקרא, כדי שלא יבאו בני אדם לידי תקלה, ואף על גב דלא התנו כאילו התנו דמי. (תרומת הדשן סימן רע"ג ובית יוסף).

משנה ברורה סי' קנד ס"ק לד

אפילו דחול – ומכל מקום לתשמיש מגונה, לא מזהני תנאה:

ביאור הלכה שם

ואי אפשר ליזהר – משמע מזה בדבר שאפשר ליזהר מהם, אין אומרים בסתמא, לב בית דין מתנה עליהם [פרי מגדים]: